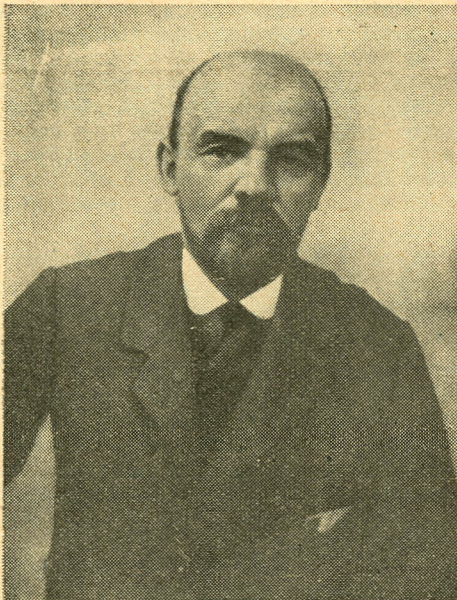

IRODALMI TÁJÉKOZTATÓ

LENIN

H. G. Wells, aki többször is írt Leninnel, 1934-ben a következőket mondta róla: „... most, ahogy újra átnézem tizennégy év előtti könyvemet, és feleleven tem az emlékeimet, más ismert személyiségek mellé állítom az ő alakját, akik szintén döntő fontosságú pozíciókban voltak, most kezdek csak rájönni, hogy milyen kiemelkedő és fontos alakja ő a történelemnek. Vonakodom elismerni a történelem „nagy ember” felfogását, de ha arról van szó, hogy kik a legnagyobb emberek a világ folyása óta, azt el kell ismernem, hogy Lenin legalább is a nagyon nagyok közé tartozik”.

Azoknak a tragikus hibáknak következményeképpen, amelyek a személyi kultusz fogalma alatt vonultak be a történelembe, évtizedeken keresztül nem jelenhetett meg olyan Lenin életrajz, amely a hitelesség igényével léphetett volna fel. A most kezünkbe került új, terjedelmes Lenin-életrajz* már annak a folyamatnak az eredménye, amely a XX. kongresszuson nyerte el első hivatalos igazolását, s amely azóta egyre örvendesebb arányokban bontakoztatja ki a szocializmust és kommunizmust építő nem-

zedék alkotóerejét. Ez a nagy iramú történelmi fellendülés Lenin tanításaiból és magatartásából, a gyakorlatban követett módszereiből meríti a példákat. Az életrajz pedig ennek szellemében hűségesen tárja fel a XX. századi nemzetközi munkásmozgalom legnagyobb alakjának igazi vonásait, s biztosítja, hogy az eddiginél tisztább képet nyerjünk a világtörténelem egyik legizgalmasabb fejezetéről.

Mi a legmeglepőbb Lenin életművében? Az, hogy bár tényleges államvezetői tevékenységének ideje alig haladta meg az öt esztendőt, az is polgárháborúval és gazdasági nyomorúsággal volt terhelt, mégis elméletileg és gyakorlatilag egyaránt olyan alapokat teremtett, amelyek időtállóan bizonyultak. A Szovjetunió óriási eredményei kiállták a második világháború s az utána következő idők megpróbáltatásait.

Lenin történelmi érdeme, hogy elsőnek alkalmazta a marxizmust, mint tudományt a gyakorlatban, első volt, aki a gyakorlaton ellenőrizve fejlesztette tovább, s első volt, aki pártot tudott szervezni a formátlan tömegekből s rohamra tudta őket vezetni nemcsak a harcerekre, de az újjáépítésre és az új világ építésére is. Ezzel nemcsak hazáját vezette a felemelkedés útjára, hanem példát, ösztönzést adott az egész világ dolgozóinak. Ma már nincs egyetlen olyan nép, társadalom, politikai, gazdasági és szellemi irányzat sem, amely Lenin tanításaival ne kényszerülne szembenézni. Világszerte különös érdeklődéssel keresik bennük azt, ami a jövő felé mutat s a mindennapi gyakorlatban hasznosítható.

Lenin hatalmas irodalmi munkásságában minden műnek megvan a mára is érvényes mondanivalója. Még a látszólag olyan, területileg, vagy időben elhatárolható művei is, mint amilyenek a kapitalizmus oroszországi kialakulásának története, vagy a kommunizmus gyermekbetegségéről, a „baloldaliság”-ról írt elemzése, annyi egyéb alkotásával együtt nélkülözhetetlenek ma, mert egyrészt az elvi indoklás érvei alapvető és új törvényszerűségeket állapítanak meg, másrészt a különböző társadalmi fejlődési fokon élő nemzetek és a fejlődés különböző fázisaiban élő kommunista pártok számára közvetlen, konkrét tanítást is szolgáltatnak. Magától értetődik, hogy a lenini örökség gondozói a mai történelmi

* Lenin élete. Kossuth, 1961. 640 old.

viszonyok közt felmerülő problémákra keresik műveiben és művei alapján a feleletet, s eközben úgy fejlesztik tovább tanait, hogy szellemétől el ne távolodjanak.

Emberi magatartása is példaképül szolgálhat mindenkinek, aki emberek sorsát intézi. Emberséget, kis és nagy dolgokban egyaránt megnyilatkozó komolyságot és felelősséget, az egyszerű emberek iránti szolgálatkészséget egyaránt tanulni lehet tőle. A forradalmárok forradalmára volt s mégis rendkívüli mértékben becsülte a múlt minden igazi értékét. Sokszor hangoztatta, hogy a múlt minden haladó jellegű alkotását, szépségét meg kell becsülni s az új élet gazdagítására fel kell használni. Ahhoz, hogy valaki kommunistává váljék — mondotta egy ifjúsági gyűlésen —, szükséges, hogy megbecsülje mindazokat a kincseket, amelyek az emberi történelem szolgáltattak. De azt is hangsúlyozta, hogy az író ne az olvasó után kullogjon, hanem előtte járjon, az újszerűt keresse. S ez nemcsak az íróra áll, hanem mindenkire, aki a nép kulturális szolgálatával foglalkozik. Különösen időszerű Leninnek az a figyelemztetése, hogy nem elég a népet kulturális javakkal ellátni: be kell vonni a „kulturális építés munkájába” is.

Nekünk, könyvtárosoknak különösen sokat mond az, hogy milyen fontos szerepet szánt Lenin a könyvtáraknak a műveltség terjesztésében, a szocialista társadalom felépítésében. Hiszen a világ első szocialista államának tervezése és megvalósítása során, hallatlan fontos feladatai közben is talált módot arra, hogy a könyvtárak fejlesztésével foglalkozzék. Ő állapította meg, hogy „A könyvtárak állapota egy ország művelődésének fokát jellemzi.” Ő tűzte feladatul a szocialista könyvtárak elé, hogy tárják ki kapuikat a tömegek előtt. „Az a szocialista könyvtár teljesíti feladatát, amely mennél több embernek, mennél több könyvet juttat olvasásra” — mondotta.

Minden nagy történelmi irányzatnak mindenekelőtt az a legfőbb ítélője, aki alapította. Akik leninizmusról beszélnek és azt képviselik, azoknak világszerte Leninhez kell szabniok életüket és munkájukat. Lenin nemcsak az imperializmusnak és a kapitalizmusnak lett a megítélője, — hanem mint a róla elnevezett irányzat megalapítója, a marxizmus továbbfejlesztője — a szocialista-kommunista mozgalomnak is. Sőt, a jövőnek is ő lesz a legfőbb bírója.